

Sygn. akt IV U 1074/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 04 grudnia 2018 r. w Zielonej Górze

sprawy z odwołania **R. N.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 05.07.2018 r. znak (...)

o emeryturę z rekompensatą za pracę w warunkach szczególnych

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy R. N. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych

SSO Bogusław Łój

Sygn. akt IVU 1074/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 05.07.2018 r. znak (...) pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał R. N. zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 01.05.2018 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

W uzasadnieniu organ wskazał, że wartość kapitału początkowego ustalona dla potrzeb wyliczenia wysokości emerytury zgodnie z art.26 w/w ustawy emerytalnej ustalona została bez uwzględnienia rekompensaty, gdyż zgodnie z ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 664 ze zm.) rekompensata przysługuje osobom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., które przed dniem 1 stycznia 2009 wykonywały przez co najmniej 15 lat pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, a ponadto nie mają ustalonego prawa do emerytury pomostowej, nauczycielskiej przyznanej na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela, czy też do emerytury przysługującej przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wnioskodawca przedłożył świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 10.09.2002 r. Na dokumencie tym podano, że od U.09.1971 r. do 24.04.1972 r. oraz od 02.05.1974 r. do 31.08.1991 r. wnioskodawca wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych na stanowisku mechanik napraw pojazdów samochodowych wymienionym w wykazie A dziale nr XIV poz. 43 pkt. 16 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29.06.1983 r.

W wymienionym zarządzeniu stanowisko mechanik napraw samochodowych- znajduje się w wykazie A dziale XIV poz. 16 pkt. 2.

W świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach nie podano charakteru pracy wg wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. nr 8 poz.43 ze zm.)

R. N. w odwołaniu od tej decyzji wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do rekompensaty. Wnioskodawca wskazał, iż nie ma możliwości uzyskania świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych ponieważ Przedsiębiorstwo (...) już nie istnieje.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca R. N., urodzony (...), we wniosku złożonym w organie rentowym w dniu 28.05.2018 r., domagał się ustalenia prawa do emerytury wraz z rekompensatą za pracę w warunkach szczególnych za okres od 11.09.1971 r. do 27.4.1972 r. i od 02.05.1974 r. do 31.08.1991 r.

W dacie zgłoszenia wniosku wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu i nie był członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Okoliczności niesporne

dowód: akta rentowe w załączeniu

W okresie od 11.09.1971 r. do 31.12.1991 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Z. oddział w G. na stanowisku mechanika.

Przez cały okres zatrudnienia wnioskodawca pracował jako mechanik samochodowy w kanałach gdyż była to jedyna możliwość naprawy samochodów ciężarowych. Odwołujący naprawiał samochody ciężarowe takie jak S. i Z.. W tym czasie w Przedsiębiorstwie (...) wszyscy mechanicy pracowali w kanałach gdyż nie dało się inaczej naprawiać samochodów ciężarowych. W kanałach pracowano praktycznie przez 8 godzin dziennie z wyjątkiem chwil, kiedy wychodzono z kanałów po narzędzia. Praca wykonywana była w systemie dwuzmianowym.

W związku z rozwiązaniem umowy o pracę w dniu 31.08.1991 r. wystawione zostało wnioskodawcy świadectwo pracy w warunkach szczególnych, z którego wynika, iż R. N. pracował w warunkach szczególnych w okresie od 11.09.1971 r. do 24.04.1972 r. i od 02.05.1974 r. do 31.08.1991 r. w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych na stanowisku mechanik napraw pojazdów samochodowych wymienionych w wykazie A dział nr XIV poz. 43 pkt 16 wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29.06.1983 r. w sprawie prac w warunkach szczególnych. Zaświadczenie to podpisane jest przez dyrektora W. Ł. i znajduje się w aktach osobowych wnioskodawcy.

(dowód: zaświadczenie- akta osobowe wnioskodawcy)

W latach 1972-1974 R. N. odbywał służbę wojskową.

dowód: - zeznania wnioskodawcy R. N. k. 11-11v, 14-14v akt sąd.,

- świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 10.09.2002 r. w aktach emerytalnych organu rentowego

- akta osobowe wnioskodawcy

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 664), rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej.

W myśl natomiast art. 21 ust. 1 ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W myśl art. 23 ust. 1 ustawy - ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę.

Bezspornym było, że wnioskodawca nie nabył prawa do wcześniejszej emerytury ani do emerytury pomostowej.

Prawo do rekompensaty mają osoby urodzone po 1948 r., które przed 01.01.2009 r. wykonywały co najmniej przez 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów obowiązujących do 31.12.2008 r. (art. 32 i 33 ustawy emerytalnej).

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948r. zostały uregulowane w przepisie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną stanowi, iż ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Za pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach uważa się pracownika zatrudnionego przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia, oraz w znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom tym przysługuje prawo do emerytury ustala się na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 2 ust. 1 cytowanego rozporządzenia okresami uzasadniającymi prawo do świadczeń są okresy, w których praca w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W myśl § 2 ust. 2 tego rozporządzenia okresy pracy w takim charakterze stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Jednocześnie w myśl rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. Nr 237, poz. 1412), jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym

stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: legitymacja ubezpieczeniowa, legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia (§ 22 ust. 1).

Nie oznacza to, że osoba odwołująca się jest pozbawiona możliwości ustalenia, iż w zakładzie pracy pracowała w warunkach szczególnych. Ustalenie rodzaju wykonywanej pracy na podstawie osobowych środków dowodowych nie jest bowiem wyłączone w postępowaniu przed sądem rozpoznającym sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których przewiduje się odstępstwa od zasad ogólnych postępowania dowodowego, bowiem zgodnie z treścią przepisu art. 473 § 1 k.p.c., dowód z zeznań świadków jest dopuszczalny w zasadzie co do wszystkich faktów spornych lub niemożliwych do udowodnienia za pomocą dowodu z dokumentu, a nawet ponad i przeciwko osnowie dokumentu (por. wyrok SN z 08.12.1998 r. II UKN 357/98, uchwała SN z 24.09.1984r., III UZP 6/84). Postępowanie sądowe zainicjowane wniesieniem przez ubezpieczonego odwołania od decyzji organu rentowego toczy się bowiem według zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie zaś z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału.

W konsekwencji możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach również w oparciu o inne dowody niż zaświadczenia z zakładów pracy (uchwała SN z 21.09.1984 r., sygn. III UZP 48/84 oraz uchwała SN z 10.03.1984 r., sygn. III UZP 6/84). Powyższe wynika także z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27.05.1985r. (II UZP 5/85), w której SN stwierdził, że jeżeli odwołujący wykaże, że z powodu likwidacji zakładu pracy nie jest możliwe przedstawienie zaświadczenia z zakładu pracy, to może tę okoliczność dowodzić wszelkimi środkami dowodowymi (por. też wyrok SN z dnia 08.04.1999 r. II UKN 619/98).

Wobec tego Sąd mógł oprzeć swoje rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie na wynikach postępowania dowodowego z innych dokumentów, z zeznań świadków oraz z zeznań odwołującego.

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło na jednoznaczne ustalenie, że wnioskodawca w okresie od 11.09.1971 r. do 31.12.1991 r. będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) w Z. oddział w G. na stanowisku mechanika stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku wykonywał pracę wskazaną w dziale XIV poz. 16 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43)- mechanik napraw samochodowych.

Podkreślić należy, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie kwestionował rodzaju wykonywanej przez odwołującego pracy, a jedynie wskazał na nieprawidłowe wskazanie przez Zakład Pracy rodzaju wykonywanej przez wnioskodawcę pracy zgodnie z rozporządzeniem.

W świetle powyższego, Sąd dał wiarę w całości zeznaniom wnioskodawcy albowiem są logiczne, spójne, a także korespondują z zachowaną dokumentacją osobową wnioskodawcy.

Pozwany nie zakwestionował zeznań wnioskodawcy oraz wiarygodności dokumentów i nie przedstawił dowodów przeciwnych.

Zdaniem Sądu, fakt, iż pracodawca nie wydał pracownikowi poprawnego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, nie może nieść za sobą ujemnych dla niego skutków w zakresie prawa do wcześniejszej emerytury. Wnioskodawca dowiódł przed Sądem, iż w spornym okresie wykonywał pracę kwalifikowaną jako praca w szczególnych warunkach i że pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z dokumentacji osobowej wnioskodawcy znajdującej się w aktach osobowych w sposób nie budzący żadnych wątpliwości wynika, że w całym spornym okresie wnioskodawca wykonywał pracę kwalifikowaną jako pracę w warunkach szczególnych. Dokumenty te w całości potwierdzają zeznania wnioskodawcy.

Według art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądem nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych. Ten wyjątek od ogólnych zasad wynikających z art. 247 k.p.c. sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane i ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi.

W związku z powyższym, w przypadku braku świadectwa, o którym mowa w § 2 ust. 2 powołanego wyżej rozporządzenia, czy też przy braku pełnych informacji w nim zawartych, okoliczność pracy w szczególnych warunkach, ubezpieczony może dowodzić wszelkimi innymi środkami dowodowymi zwłaszcza, gdy zakład pracy już nie istnieje i nie może potwierdzić bądź zaprzeczyć pracy w takich warunkach.

Sąd podzielił w tym względzie stanowisko Sądu Najwyższego, a wyrażone chociażby w uzasadnieniu wyroku z dnia 08.04.1999r. (II UKN 619/98, OSNP 2000/11/439, PiZS 1999/9/35, M.Prawn. 1999/12/9, OSNP-wkł. 1999/19/1, OSP 2002/2/26) czy w uchwale z 27.05.1985r. (III UZP 5/85, LEX nr 14635), w której SN przyjął wprost, iż „W postępowaniu odwoławczym przed radami nadzorczymi oddziałów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym.”

W świetle powyższego uznać należało, że R. N. legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach i z tego tytułu, w świetle powołanych wyżej przepisów oraz art. 21 ustawy z dnia 19.12.2008 ro o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017r, poz. 664) spełnił sporną przesłankę do uzyskania prawa do rekompensaty

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.